

(Əvvəlki ötən saylarımızda)

Gərək əl əməl sahibi olasan ki, sağlığında özün, qohum-əqraban, dost-tanışın, öləndən sonra isə nəslin xacəlat çəkəsin.

Ə.Hacızadə

Aynurun dünyaya gəlişi evimizin ab-havasını tamam dəyişdi. Sonra yenə qızım oldu. Bacımın adını qoydum: Pakizə. Nəhayət, 1976-cı ilin payı, sübh təzədən telefon zəng çaldı: "Gözün aydın, oğlun oldu!" Mənuvərin sevinc və həyəcan dolu səsi indi də qulağımdadır...

Ailədə tək uşaq olmuşdum, üreyimdə bacı-qardaş həsrəti vardı. Ulu Tanrı mənə övlad bəxş etməklə bu həsrətin üzərinə sanki sərini su səpmişdi.

Elə buradaca haşiyə çıxım ki, Allaha şükür, Səməd artıq boya-başa çatıb, ali təhsilli, bacarıqlı mütəxəssis kimi halal çörəyini qazanır. Dilərə də, mən də fəxr edirik ki, oğlumuz hələ 1992-ci ildə ilk test imtahanında yüksək bal toplayıb. Türkiyədə ali təhsil alıb, Bakıda Dövlət İdarəçilik Akademiyasının, İngiltərənin Birmingem Universitetinin magistraturlarını bitirib, ordu sıralarında xidmət edib. Qayğıkeç ailə başçısı, üç övlad atasıdır. Qardaşlarının uğurları ilə sevinən qızlarımızın üçü də ali təhsilli mütəxəssisdir. Aynur siyasi etimlər namizədi, dosent, kafedra müdiridir.

Yaxşılığı əzəldən adət etsən özünə,
Yaxşılığın hər yanda qapı açar üzünə.

Nizami

20 il sonra, 1989-cu ilin son günlərində yenidən Bakıya qayıtdıq. Bir müddət Azərbaycan Jurnalistlər İttifaqının "Açıq söz" jurnalında baş redaktorun müavini, respublika "Bilik" maarifçilik cəmiyyətində şöbə müdiri, H.Z. Tağıyev adına Qızlar seminariyasında prorektor, Mədəniyyət Nazirliyinin "Mədəni maarif" jurnalında baş redaktor vəzifəsində işlədim. Dilərə isə jurnalistlik fəaliyyətini "Karvan" jurnalında, "Dalğa", "Günay", "Avrasiya" qəzetlərində davam etdirdi. Mən vaxtaşırı respublikanın rayonlarına ezamiyyətə gedir, "Mədəni-maarif" jurnalına materiallar hazırlayırdım. İş elə getirdi ki, növbəti səfərim "Azərbaycan təbiəti" jurnalının məsul katibi Əlirza Sayılova birlikdə Cəlilabada oldu. Rayon mərkəzində, kəndlərdə mənə böyük səmimiyyətlə qarşıladılar, hörmətlə yola saldılar.

Bakıya qayıdarkən yolda Əlirza Sayılov ilk dəfə görmüş kimi mənə diqqətlə baxıb dedi: "Ələvsət müəllim, mən məsul vəzifələrlə, çox vaxt keçmiş raykom katibləri ilə birgə onların əvvəl işlədikləri rayonlarda az olmamışam. Doğrusu, sizə göstərilən hörmət-izzət heç yerdə görməmişəm".

Mən 20 il, yaşımın ön yetkin, ön kamil dövrlərində Cəlilabadda işləmişəm. Vəzifə, səlahiyyət sahibi olmuşam, vicdanla çalışmışam. Haqqı naahaqq verməmişəm...

Çox çəkmədi ki, mənə, ailəmə, yaxınlarımı sevindiren, bəzilərənə "sensasiya" kimi görünən hadisə baş verdi. Milli Təhlükəsizlik Nazirliyində məsul vəzifəyə təyin olundum. Savadım, qələməyə yaxşı bələd olan, beş il birlikdə oxuduğum tələbə yoldaşım, nazir Namiq Abbasov mənə işə götürəndə dedi: "Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin bazasında yaranan nazirliyimizdə öməkdaşların çoxu rusdillidir. Bu vaxta qədər bütün sənədlər rus dilində hazırlanıb. Mən istəyirəm ki, öz dövlət dilimizə, Azərbaycan dilinə keçək. Bu vacib işdə sənəin köməyin lazımdır. Bütün sənədlər Azərbaycan dilində aparılmalıdır. Həmçinin adamlarla işləmək, təşkilatçılıq

ÖMÜR YOLU

ƏLƏVSƏT BƏSİRLİ

təcrübən var. Odur ki, səni kadrlar idarəsi rəisinin müavini təyin edirəm. Rəis də rusdillidir. Buna görə də sənəin yükün, məsuliyyətin çox olacaq. Onu da deyim ki, hərbi komissarlıqdan "delo"nu gətizdirib baxmışam. Kiyevdə althaylıq hərbi kursu əla, "fəxri fərman"la bitirib rütbə almağın lap yerinə düşdü. Doğrusu, bunlar olmasaydı, səni hərbi vəzifəyə təyin edə bilməzdim. Mülki vəzifədə isə maaş aşağıdır. Baxtin onda gətirib ki, böyük zabıton, hərbi rütbən var. Uğurlar olsun!"

O vaxt yaşlı olsam da, işə gənclik həvəsilə girişdim, üzərimə düşən "yükün", məsuliyyətin öhdəsindən gələ bildim.

Altı il bu vəzifədə işlədikdən sonra Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin Akademiyasına keçirildim. General-leytenant Ziya Yusifzadənin rəhbərliyi, bilavasitə əməli köməyi ilə yaradılan Redaksiya-nəşriyyat idarəsində işə başladım.

Burada redaksiya-nəşriyyat idarəsinin rəisi - baş redaktor vəzifəsində 10 il işlədim. Yüksək peşə kateqoriyası - məhəmət dərəcəsi aldım, polkovnik hərbi rütbəsinə layiq görüldüm.

Nəhayət, 70 yaşında pensiyaya çıxdım. Xalq şairi Məmməd Arazın təbircinə, "ömrün aşırım"na gəlib çatdım. Və vaxtilə ustadın ürək yangısı ilə yazdığı kimi:

Ömrün aşırımında
anlaya bildim,
Nəçiliyim kimliyimdən
gərəkli imiş.

Pensiyaya çıxanda "nəçilik" (iş, vəzifə, səlahiyyət) arxada qalır, keçmiş qovuşur, amma yaddan çıxır. Necə unutmaq olar o illəri?! Universiteti bitirəndən sonra rayonlararası qəzetdə ədəbi işçi, xüsusi müxbir, şöbə müdiri, redaktor müavini, redaktor, raykom katibi, respublika radiosunda redaktor, televiziya şöbə müdiri, Jurnalistlər İttifaqının "Açıq söz" qəzeti baş redaktorunun müavini, Mədəniyyət Nazirliyinin "Mədəni-maarif" jurnalının baş redaktoru, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyində Kadrlar idarəsinin rəis müavini, Heydər Əliyev adına Akademiyada redaksiya-nəşriyyat idarəsinin rəisi - baş redaktoru, general-leytenant Ziya Yusifzadənin əmri: "İstefaya çıxan polkovnik Ələvsət Atamalı oğlu Bəşirov qüsuruz xidmətlərinə görə Akademiyanın Fəxri fərmanı ilə təltif edilsin".

Tələbə dostum, ustad qələm sahibi, Öməkdar jurnalist Ələkber Abbasov-Şəhrili

Xatirə-povestdən səhifələr

söhbət zamanı pənsiyamla maraqlandı. Cəvabımdan dost kimi ürəkden sevindi: "Elə hesab elə ki, Prezident təqəüdü alırsan", - dedi. Sonra vaxtımı necə keçirməyimlə maraqlanıb "Darıxmırsan ki?!" - deyə soruşdu. "Yazı-po-zu, mütaliə başımı elə qatır ki, darıxmağa heç vaxtım qalmır".

Bir müddət sonra həyat yoldaşım Dilərə xanımla birlikdə hazırladığımız "Bizim dünya" kitabına Ələkber qardaşımızın "Ön söz yerinə dastansayağı" yazısı çox xoşumuza gəldi. Tələbə dostumuz özünəməxsus, bənzərsiz ürk sözlərini qələmə almışdı: "...Bu illərdə o, nələrin şahidi olmamış, kimlərlə görüşməmişdi?! Və bütün bunlar artıq qəzet-jurnal məqalələri ölçüsünə sığan hadisələr, xarakterlər, hiss və həyəcanlar burulğanı deyildi. Ələvsət bunları bədii təkəkkür süzgecindən keçirib ədəbiyyata gətirməli idi. Çox keçmədi ki, onun "Qəsd" romanı işıq üzü gördü. Sonra "Səssiz cinayət", "Qanla suvarılan ağac", "Zirvədən zülmətə" povestləri, yeddi kitabı çap olundu. Maraqlı hekayələr müəllifi kimi tanındı. Hekayələri "Ədalət" qəzetində, "525-ci qəzet"də, "Ulduz", "Yada düşdü", "Azərbaycan" jurnallarında nəşr edildi...

Bəs, Dilərə?! O da qələmini "qınına" qoy-mayıb hələ. Son illərdə neçə-neçə bədii və sənədi əsəri redaktə edib, qızı Aynurla birlikdə jurnalistika nəzəriyyəsi və təcrübəsinə dair qiymətli tədris vəsaitini nəşr etdirib.

55 il bundan əvvəl "Qırxpilləkən" in üstündə dayanıb şəhəri ürək nəzərlərlə seyr edən Ələvsət və Dilərə başı göylərə dirəyən ədalətli bələdçi oğulları mərtəbəyə ucalıblar. Bu, saflıq, səmimiyyət, Vətənə məhəbbət mərtəbəsi, insanlara sevgi qatdır - Tanrıya yaxın qatdır".

Yazıçılar Birliyinin Natəvan klubunda "Bizim dünya" kitabının təqdimatına erkimiz çatandan da az adam dəvət etmişdik. Ancaq zalı dolu görəndə təəccübləndik. Dəvət olunanmayb eşidənlər bir-birini xəbərləyib gəlmişdilər. Və çox səmimi danışdılar, ürək sözlərini dedilər bizə - pənsiya yaş çoxdan ötmüş müəlliflərə. Çox məmnun olduq qələm dostlarımızın, həmkarlarımızın, qədirbilən oxucuların diqqətçəkən sayğısından.

Mən bu xoş duyğular bir il sonra 75 yaşımın tamamında da yaşadım: Yazıçılar Birliyinin təbriki, "Ədəbiyyat qəzeti", "Ədalət" qəzetlərində, "525-ci qəzet"də, "Ulduz", "Yada düşdü", "Azərbaycan" jurnallarında yazılar, filologiya etimləri doktoru, tənqidçi Vaqif Yusifinin "Sözə bağlı bir ömür", yazıçı-dramaturq Nahid Hacızadənin "Qəlbin xətiresi, yazıçı harayı" məqalələri, həmçinin dostların, yaxınların, uzun illər birlikdə işlədiyim, mənasızbədə olduğum insanların, oxucuların telefon zəngləri, təbrikləri, istekləri, arzuları... Dünya xali deyil, yaxşı ki, etibarlı, sədəqətli insanlar var.

Mütəfəkkir qələm sahibi Andre Moruannın təbircinə, "Heç vaxt sədəqət hissini itirmək olmaz. Sədəqət ali keyfiyyətlərin ön çetindir".

Ömür-gün sirdaşım əvladlarımızı İnsanəməxsus gözəl keyfiyyətləri aşılamış, indi də nəvələrimizi belə tərbiyə etməyə çalışır.

Adamla adam ol, insanla insan!
Bil ki, çox alidir, insan adamdan!

N.Tusi

Mənim ələməmdə Dilərə ilə birlikdə yola saldığım illərdə - yarım əsrə yaxın bir müddətdə topladığımız, keçmiş SSRİ dövründə abunə yolu ilə əldə etdiyimiz kitablar, klassiklərin külliyyatları, müxtəlif ensiklopediyalar, lüğətlər, elmi, bədii, sənədi əsərlər, nadir nəşrlər, yazılarımız dərc olunan qəzet-jurnal topluları, əslində, tayı-bərabəri olmayan zənginləşən xəzinə, övladlarımız, nəvə-nəticələrimiz üçün mənəvi sərvət!

Şair dostlarımız Vaqif Səmədoğlu və Vilyayət Rüstəmzadənin əvəzsiz töhfəsi - böyük Səməd Vurgunun tarixi foto-şəkli (Pekin, 1955-ci il) bəzəyən kitabxanamızın rəflərinə müxtəlif vaxtlarda hədiyyə verilən, müəlliflərin avtoqrafı olan kitablar, həmçinin bir oxucu kimi çox sevdiyimiz sənətkarların əsərləri düzülüb. Onların sırasında elə qələm sahibləri var ki, xatirələrin mənə üçün xüsusi əzizdir: respublika radiosunda, sonra televiziyaında işləməyimin əsl səbəbkarı, hələ tələbə iken qolumdan tutub dayaq olan, rəhmətlik Ənvər Əlibəylinin yanına gətirən, keyir-dua verən, bənzərsiz şairimiz, həmyerli-miz Əliəğa Kürçaylı; "Azadlığı istəmirəm zərə-zərə, qram-qram. Qolumdakı zəncirləri qıram, gərək qıram, qıram!" - deyə hayqıran, Azərbaycanın azadlığı uğrunda mübarizəni yaradıcılıq və vətəndaşlıq əməlinə çevirən Xəlil Rza Ulutürk; dağ çiçəyi kimi ətirli, dərya kimi dərin, qılınctək kərəli poeziyası ilə ürəkləri fəth edən Məmməd Araz; uzun illər ailəvi dostluq etdiyim söz sərəffı, sinədfətr Ağacavad Əlizadə; görüşlərimiz unudulmaz xatirəyə çevrilən gözəl nasirlər - Yusif Səmədoğlu, Fərman Kərimzadə!..

Ən xoşbəxt ata özünün həyatda nail ola bilmədiyini övladlarının əməllərində görürdür.

Müəllif

Köhnə kişilər, ata-babalar ömrü qabaqlayb vəsiyyətlərini təz eləyiblər, "vəsiyyət yüngüllükdür", - deyiblər. İndi mən də belə edirəm: ürəyimi boşaldıb yüngülləşirəm. Təfərrüata varmadan, olub-keçənlərin ibrətmizlərini qələmə alıb övladlarıma, nəvə-nəticələrimə, soyadıma, mənədən sonra gələnlərimə yadigar qoyuram. Oxuyub olub-keçənlərdən özləri üçün nəticə çıxarmağı, həyatdan ibrət dərsi almağı töhfəyə edirəm. Əsil insan kimi yaşamağı, öyrənməyi, çalışmağı, zəhmətə qatlaşmağı, saf əqidəli övladlar böyüdüb tərbiyələndirməyi vəsiyyət edirəm.

Dünyanın hansı diyarına, haraya təleyin hökmü ilə getsələr də, heç vaxt Ana Vətəni yaddan çıxarmasınlar, Ata Ocağını sönməyə qoymasınlar, dədə-baba yurdunun - evinin qiyməti yoxdur, onu satmasınlar.

Naşükür olmasınlar, ulu Tanrıya həmişə şükür etsinlər. Unutmasınlar ki, bəndə Allahına şükür edib yalnız özündən, öz əməlinə, hərəkətindən narazı qala bilər.

Tanrının "səndən hərəkət, mənədən bərəket", - buyruğunu əməllərinə çevirib zəhməti özlərinə peşə etsinlər; halal çörəklərini yesinlər.

Şükür edirəm ki, xoşbəxt ailəm, ağıllı-kamallı, mərifətli, halal çörəkli övladlarım, oğlumdan ayırmadığım kürekənlərim, öz qızım saydığım gəlinim, məni uşaq kimi sevindiren, qəlbimi riqqətə gətirən nəvələrim var. Dua edirəm ki, ilahi mənə nəvə toyu, nəticə qismət etsin.

Bu, mənim arzumdur. Allah-təala dünyanın əşrəfi olan insanı belə yaradıb: insanı yaşadan inamı, arzularıdır. O, qocalıb qüvvədən düşsə də, arzusundan qalmır. İnsanın arzusu nəhayətsizdir, sonsuzdur. Amma insanın həyatı sonsuz deyil. Axırı var. Bu, həyatın qanunudur, haqdır.

Mən haqqa inanıram. Ruha inanıram. İnanıram ki, mənim ruhum şad olacaq. Barlı ağac kimi öz kökləri üstə ucalıb bir-birlərinə həyan olan, dayaq duran, əsillərinin, nəsillərinin gözəl ənənələrini yaşadan övladlarımın, nəvələrimin, nəticələrimin, məndən sonra gələnlərimin "ruhu şad olsun!" nidaları ruhumu şad edəcək!

Elə bil çiyinlərimdən ağır yük götürülür, yüngülləşirəm, ürəyimi boşaltdığım üçün, yaxınlarımla, ulularımın ruhu qarşısında borcumdan çıxdığım üçün rahat nəfəs alıram. Və özümü Kür qırağında, yenə oğlum Səmədlə Kürün axarlı-baxarlı sahilində hiss edirəm. Lap uzaqlardan, qədim türk ellərindən mənbəyini götürüb dağlar aşan, yarıqlar keçən, Qazaxın aşağı-yuxarı Salahlısında ipə-sapa yatmayıb coşub-daşan, Muğanda Arazla qol-boyun olub sakitləşən, Salyanda otaylı-butaylı Cəngənin yaşıllığa bürünmüş sahillərinə sığal çəkən, Kərbəlayi Bəşir gicovundan qıvrıla-qıvrıla keçərək Xəzərə qovuşmağa tələsən Ana Kürün sahilində. Və birdən bu əsrarəngiz sükut içində qulağıma səs gəlir, Kürün səsi... çox uzaqlardan, əsrlərin o tayından qopub gələn ulularımın səsi... Ruhlari şad olsun!

*Uzadaq ömrünü hər bir anın da,
Yel kimi keçməsin vaxt üstümüzdən.*

S.Vurğun

* * *

Qəlbimi riqqətə gətirən, bütün varlığıma hakim kəsilən doğma mahnının tanış melodiyaları qulaqlarımda səslənir: "Bura Vətəndir". Gözlərimin qarşısında uçuşa hazırlaşan qartala bənzər Azərbaycanın xəritəsi - Odlar diyarının yanar ürəyinə su səpən Ana Kür, otaylı-butaylı Xan Araz, vüqarlı Şahdağ, Muğan, Mil, Aran, Şirvan, günəşin od ələdiyi düzlər, durna gözlü bulaqların, gur şələlələrin çağladığı yaşıl meşələr, mavi Xəzər canlıdır.

Ana qoynundan başlanan Vətəni dünyaya tanıdan övladlarını, onları əvəzləyəcək nəsilləri düşünürəm. Bu ilıq yaz səhərində başımın üzərinə qaldırdığım, uçmaq istəyirmiş kimi totuq qollarını yana açıb göylərə can atan nəvəmin səhər günəşitək gülümsəyən gözləri məni ürəkləndirir, düşüncələrimə qol-qanad verir, gələcəyə inamımı artırır. Nəvələrimə, onların timsalında məhəbbətlə böyütdüyümüz bütün balalara Vətənə layiq övlad olmaq arzusu ilə sözümlə bitirirəm. Və hiss edirəm ki, qələmim son nöqtəni qoymağa tələsmir. Həyatım boyu həmişə, hər yere, hər yana tələsən mən xasiyyətimə rəğməndən indi tələsmirəm. Böyük şairin cavanlığında çox sevdiyim, indi isə bütün varlığımla duyub yaşadığım siqletli misraları qulaqlarımda səslənir.

Övladlarıma, nəvələrimə, məndən sonra gələnlərimə xitabən Vurğun dili ilə: "Uzadın ömrünü hər bir anın da. Yel kimi keçməsin vaxt üstünüzdən" deyirəm. Tanrının sizə bəxş etdiyi həyatın hər anının qədrini bilin. Ataların zamanın sınağından çıxan sözlərini unutmayın: Ötən günə gün çatmaz, calasan günü günə!